

USBD Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi
IJSS International Journal of Social Sciences
ISSN 2548-0685 www.sobider.net

RÜYA KONULU KIRK HADİS DERLEMESİ

* Abdullah Demir

Özet

İslam ilim tarihinde yaygın bir şekilde yer alan kırk hadis geleneği söz konusudur. Kırk hadis derleyen kimsenin ahirette fakihler ve alimlerle birlikte haşrolunacağı mealindeki zayıf bir hadis, bu geleneğin temel saikini oluşturmaktadır. Bunun dışında alimler kırk hadis derleyerek Hz. Peygamber'in (sav) hadislerinin insanlara ulaştırılmasına vesile olmak istemişlerdir. Bu makalede rüya ile ilgili kırk hadis derlemesi yapılmıştır.

Anahtar kelimeler: Rüya; hadis; kırk hadis; tabir

FORTHY HADITH ON THE DREAM

Summary

There is a tradition of forty hadiths which is widespread in the history of Islamic science. It is expressed that one who has compiled forty hadiths will be reincarnated with jurists and scholars in the Hereafter. In this article, a collection of forty hadiths on dreams were made.

Key words: Dream; hadith; forty hadith

Giriş

Kırk hadis geleneği hicri II. Yüzyılın ikinci yarısında ortaya çıkmış olup “Ümmetimin dini işlerine dair kırk hadis derleyen kimseyi Allah Teala fakihler ve âlimler topluluğu arasında diriltir” mealindeki hadise dayanmaktadır. Bu hadisin farklı rivayetlerinde yer alan, kırk hadis derleyerek Allah tarafından fakih kabul edilme, kıyamet gününde fakih ve âlim olarak haşredilme, Resul-i Ekrem'in şefaatine nail olma, cennet kapılarının hangisinden isterse ondan girme ve âlimler zümresinde yazılıp şehidler zümresinde haşredilme ümidi ile pek çok alim kırk hadis kaleme almıştır.¹

Her ne kadar bu hadis zayıf da olsa âlimler, çok farklı tariklerden gelen bu rivayetin birleşmesi ile doğruluğu konusunda bir kanaat oluşturacağı düşüncesine dayanmışlardır. İmam Nevevî ise bu hadisin zayıf olduğunda hadis hafızlarının ittifak ettiğini belirttikten sonra kendi kırk

*Prof.Dr., Hukuk Tarihi Anabilim Dalı, ASEAD Uzmanı.

¹ M. Yaşar Kandemir, “Kırk Hadis” maddesi, TDV İslam Ansiklopedisi, c. 25, s. 467.

hadisini başka bir hadise dayandırmıştır: “Resulullah’tan duyduklarını iyice öğrenip onu duymayanlara aynen nakledenlerin, Allah yüzünü ak etsin.”

Mahiyeti hakkında bilgi bulunmayan ilk kırk hadisi Abdullah b. Mübarek kaleme almıştır. Daha sonra Muhammed b. Eslem et-Tusî (Darü’l-Kütübî’z-Zahiriye), Hasan b. Süfyan (Kitabü’l-Erba’in), Âcurî (Kitabü’l-Erba’ine Hadisen) başta olmak üzere pek çok alim kırk hadis kitapları yazmışlardır.²

Rüyanın Mahiyeti

Uykuda alem-i misale ya da gayb alemine açılan insan o alemlerden bir kısım manzaralara şahit olur. Bu manzaralara rüya denilmektedir. Rüya şuuraltı, Şeytani ya da Rahmani rüya kısımlarına ayrılmaktadır.

Peygamberlerin rüyaları İslam hukuku açısından sağlam delil kabul edilir. Salih kimselerin gördüğü sadık rüyalar ise bağlayıcı olmasa da en azından kendileri açısından bir yol gösterici olmaktadır.³ Görülen rüya ayetlere, hadislere ve dinin emirlere aykırı değilse rüyayı gören ve rüyayı görene itimad edenler bu rüya ile amel edebilirler.

Rüyanın önemini ve değerini ifade eden çok sayıda hadis bulunmaktadır. Bunlardan kırk tanesi aşağıda yer almaktadır. Rüyanın değerini anlatan ayetler de bulunmaktadır. Hz. İbrahim'e rüyasında oğlunu kurban etmesi emredilmiş, bu emri yerine getirecekken gökten bir koç indirilerek onu kurban etmesi emredilmiştir. Yine Hz. Yusuf rüyasında onbir yıldız ile güneş ve ayın kendisine secde ettiğini görmüş, babası rüyasını kardeşlerine anlatmamasını söylemiştir. Daha sonra Yusuf aleyhisselam kardeşleri tarafından kuyuya atılmış, kuyudan çıkarılıp köle olarak satılmış, vezirin hanımı kendisine meylettiremeyince onu zindana attırılmış ve sonunda zindandan kurtulup vezir olmuş, kardeşleri ile baba ve annesi kendisine secde etmişlerdir. Böylece Yusuf aleyhisselamın yıllar önce gördüğü rüyanın tabiri bu şekilde çıkmıştır.

Yusuf aleyhisselama rüya tabir etme ilmi de öğretilmişti: "Böylece Yusuf'u oraya yerleştirdik ki ona rüya tabirlerini öğretelim."⁴ Hz. Peygamber aleyhisselatü vesselam da rüyalara çok önem verir, ashabından rüya görenlere rüyalarını anlattırırdı. Sabahları ashabına "Sizden bu gece rüya gören var mı?" diye sorar ve rüyalarını yorumlardı.⁵

² Kandemir, s. 467.

³ Ekrem Buğra Ekinci, İslam Hukuku, İstanbul 2006, s. 150.

⁴ Yusuf, 21.

⁵ Ebu Davud, Edeb 88.

RÜYA KONULU KIRK HADİS DERLEMESİ

Rüya İle İlgili Kırk Hadis

1. Ebu Hüreyre (radiyallahu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Zaman yaklaşıncı, mü'minin rüyası, neredeyse yalan söylemeyecek. Esasen mü'minin rüyası, peygamberliğin kırk altı cüzünden bir cüzdür." Buharî'nin rivayetinde şu ziyade var: "Peygamberlikten cüz olan şey yalan olamaz." [Buharî, Ta'bir 26; Müslim, Rüya 8, (2263); Tirmizî,Rüya 1, (2271); Ebu Dâvud, Edeb 96, (5019).]

2. Ebu Katâde (radiyallahu anh)'nin anlattığına göre: Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm)'ın şöyle söylediğini işitmiştir: "Rüya Allah'tandır. Hulm (sıkıntılı rüya) şeytandandır. Öyle ise, sizden biri, hoşuna gitmeyen kötü bir rüya (hulm) görecekt olursa sol tarafına tükürsün ve ondan Allah'a istiâze etsin (sığınsın). (Böyle yaparsa şeytan) kendisine asla zarar edemeyecektir." [Buharî, Tıbb 39, Bed'ü'l-Halk 11, Ta'bir 3, 4, 10,14, 46; Müslim, Rüya 5, (2262); Muvatta 1, (2, 957); Tirmizî, Rüya 4, (2288); Ebu Dâvud, Edeb 96, (5021).]

3. Buhârî'nin bir rivayetinde Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) şöyle buyurur: "Beni rüyada gören, gerçekten beni görmüştür, çünkü şeytan benim suretime giremez." [Buharî, Tabir 2, 10; Müslim, Rüya 10; (2266); Muvatta, Rüya 1, (2, 956).]

4. Ebu Rezîn el-Ukeylî Lakî İbnu Amir İbni Sabire (radiyallahu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Mü'minin rüyası, nübüvvetin kırk cüzünden bir cüzdür. Bu rüya, anlatılmadığı müddetçe bir kuşun ayağında (takılı vaziyette) durur. Anlatılacak olursa hemen düşer." [Tirmizî, Rü'ya 6, (2279, 2280); Ebu Dâvud, Edeb 96, (5020).]

5. (961)- Ebu Saîd (radiyallahu anh) anlatıyor: "Mü'minin rüyası, nübüvvetin kırk altı cüzünden bir cüzdür." [Buharî, Ta'bir 4, Muvaatta 1, (2, 956).]

6. Tirmizî'de Ebu Saîd'den şu rivayet kaydedilmiştir: "En sâdık rüya seher vakitlerinde görülen rüyadır." [Tirmizî, Rü'ya 3, (2275).]

7. Hz. Ebu Hüreyre (radiyallahu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) şöyle demişti: "Benden sonra, peygamberlikten sâdece mübeşşirat (müjdeciler, rüyalar) kalacaktır!" [Buharî, Tabir, 5; Muvatta, Rüya 3, (2, 957); Ebu Davud, Edeb 96,(5017)].

8. Semüre İbnu Cündeb (radiyallahu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) sık sık: "Sizden bir rüya gören yok mu?" diye sorardı. Görenler de, O'na Allah'ın dilediği kadar anlatırlardı. Bir sabah bize yine sordu:"- Sizden bir rüya gören yok mu?" Kendisine: "- Bizden kimse bir şey görmedi!" dediler. Bunun üzerine: "- Ama ben gördüm" dedi ve anlattı: "Bu gece

bana iki kişi geldi. Beni alıp haydi yürü! dediler. Yürüdüm. Yatan bir adamın yanına geldik. Yanında biri, elinde bir kaya olduğu halde başucunda duruyordu. Bazan bu kayayı başına indirip onunla başını yarıyordu, taş da sağa sola yuvarlanıp gidiyordu. Adam taşı takip ediyor ve tekrar alıyordu. Ama, başı eskisi gibi iyileşinceye kadar vurmuyordu. İyileştikten sonra tekrar indiriyor, önceki yaptıklarını aynen yeniliyordu. Beni getirenlere: - Sübhânallah! nedir bu? dedim. Dinlemeyip: - Yürü! Yürü! dediler. Yürüdük, sırtüstü uzanmış birinin yanına geldik. Bunun da yanında, elinde demir kancalar bulunan biri duruyordu. Adamın bir yüzüne gelip, çengeli takıp yüzünün yarısını ensesine kadar soyuyordu. Burnu, gözü enseye kadar soyuluyordu. Sonra öbür tarafına geçip, aynı şekilde diğer yüzünün derisini de ensesine kadar soyuyordu. Bu da, yüz derileri iyileşip eskisi gibi sıhate kavuşuncaya kadar bekliyor, sonra tekrar önce yaptıklarını yapmaya başlıyordu. Ben burada da:- Sübhanallah, nedir bu? dedim. Cevap vermeyip: - Yürü! Yürü! dediler. Beraberce yürüdük. Fırın gibi bir yere geldik. İçinden birtakım gürültüler, sesler geliyordu. Gördük ki, içinde bir kısım çıplak kadınlar ve erkekler var. Aşağı taraflarından bir alev yükselip onları yalıyordu. Bu alev onlara ulaşınca çığlık koparıyorlardı. Ben yine dayanamayıp: - Bunlar kimdir? diye sordum. Bana cevap vermeyip:- Yürü! Yürü! dediler. Beraberce yürüdük. Kan gibi kırmızı bir nehir kenarına geldik. Nehirde yüzen bir adam vardı. Nehir kenarında da yanında bir çok taş bulunan bir adam duruyordu. Adam bir müddet yüzüp kıyıya doğru yanaşınca yanında taşlar bulunan kıyıdaki adam geliyor, öbürü ağzını açıyor bu da ona bir taş atıp kovalıyordu. Adam bir müddet yüzdükten sonra geri dönüp adama doğru yine yaklaşıyordu. Her dönüşünde ağzını açıyor, kıyıdaki de ona bir taş atıyordu. Ben yine dayanamayıp:- Bu nedir? diye sordum. Cevap vermeyip yine: - Yürü! Yürü! dediler. Beraberce yürüdük. Çok çirkin görünümlü bir adamın yanına geldik. Böylesi çirkin kimseyi görmemişindir. Bunun yanında bir ateş vardı. Adam ateşi tutuşturup etrafında dönüyordu. Ben yine:- Bu nedir? diye sordum. Cevap vermeyip: - Yürü! Yürü! dediler. Beraberce yürüdük. İri iri ağaçları olan bir bahçeye geldik. İçerisinde her çeşit bahar çiçekleri vardı. Bu bahçenin içinde çok uzun boylu bir adam vardı. Semaya yükselen başını neredeyse göremiyordum. Etrafında çok sayıda çocuklar vardı. Ben yine:- Bunlar kimdir? dedim. Cevap vermeyip: - Yürü! Yürü! dediler. Beraberce yürüdük. Ulu bir ağacın yanına geldik. Ne bundan daha büyük, ne de daha güzel bir ağaç hiç görmedim. Arkadaşlarım:- Ağaca çık! dediler. Beraberce çıkmaya başladık. Altun ve gümüş tuğlalarla yapılmış bir şehre doğru yükselmeye başladık. Derken şehrin kapısına geldik. Kapıyı çalıp açmalarını istedik. Açtılar ve beraberce girdik. Bizi bir kısım insanlar karşıladı. Bunlar yaratılışça bir yarısı çok güzel, diğer yarısı da çok çirkin kimselerdir. Sanki böylesine güzellik, böylesine çirkinlik görmemişindir. Arkadaşlarım onlara:- Gidin şu nehre banın! dediler. Meğerse orada açıkta bir nehir varmış.

RÜYA KONULU KIRK HADİS DERLEMESİ

Suyu sanki sâfi süttü, bembeyaz... Gidip içine banıp çıktılar. Çirkinlikleri tamamen gitmiş olarak geri geldiler. İki tarafları da en güzel şekli almıştı. Beni dolaştıran arkadaşlarım açıkladılar: - Bu gördüğün, Adn cennetidir. Şu da senin makamındır. Gözümü çevirip baktım. Bu bir saraydı, tıpkı beyaz bir bulut gibi. - Beni gezdirin, içine bir gireyim! dedim. - Şimdilik hayır! Amma mutlaka gireceksin dediler. Ben: Gecedan beri acaip şeyler gördüm, neydi bunlar? diye sordum.- Sana anlatacağız, dediler ve anlattılar:- Taşla başı yarılan, o ilk gördüğün adam, Kur'ân'ı atıp reddeden, farz namazlarda uyuyup kılmayan kimsedir. Ensesine kadar yüzünün derileri, burnu, gözü soyulan adam, evinden çıkıp yalanlar uydurup, etrafa yalan saçan kimsedir. Fırın gibi bir binanın içinde gördüğün kadınlı erkekli çıplak kimseler, zina yapan erkek ve kadınlardır. Kan nehrinde yüzüp ağzına taş atılan adam fâiz yiyen adamdır. Ateşin yanında durup onu yakan ve etrafında dönen pis manzaralı adam, cehennem, ateşin bekçisidir. Bahçede gördüğün uzun boylu adam İbrahim (aleyhissalâtu vesselâm)'di. Onun etrafındaki çocuklar ise, fitrat üzere (bülüğa ermeden) ölen çocuklardır." Cemaatten biri hemen atılarak: "- Ey Allah'ın Resûlü! Müşrik çocukları da mı?" diye sordu. Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm): "- Evet, dedi, müşrik çocukları da." ve anlatmaya devam etti: "- Yarısı güzel yarısı çirkin yaratılışlı olan adamlara gelince, bunlar iyi amellerle kötü amelleri birbirine karıştırıp her ikisini de yapan kimselerdir. Allah onları affetmiştir." [Buharî, Ta'bir 48, Ezân (Sıfatu's-Salât) 156, Teheccüt 12, Cenâiz 93, Büyü 2. Cihâd 4, Bed'ü'l-Halk 6, Enbiya 8, Tefsir, Berâet 15, Edeb 69; Müslim 23, (2275); Tirmizî, Rü'ya 10, (2295).]

.9. Ebu Hüreyre (radıyallahu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Biz öne geçen sonuncularız. Ben uyurken bana arzın hazineleri getirildi. Elime altından iki bilezik kondu. Bunlar benim nazarımda büyüdüler ve beni kederlendirdiler. Bana: "Bunlara üfle" diye vahyedildi. Ben de üfledim, derken uçup gittiler. Ben bunları, çıkacak olan ve aralarında bulunduğum iki yalancı olarak te'vil ettim: Birisi San'a'nın lideri , diğeri de Yemâme'nin lideridir." [Buharî, Ta'bir 40, 70; Müslim, Rüya,22, (2274), Tirmizî, 10, (2293).]

10- Ebu Musa (radıyallahu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Rüyamda kendimi Mekke'den, hurma ağaçları bulunan bir beldeye hicret ediyorum gördüm. Ben bunu, hicretimin Yemâme'ye veya Hacer'e olacağı şeklinde tahmin etmişim, meğır Yesrib şehrine imiş. Bu rüyamda kendimi bir kılıncı sallıyor gördüm, kılıncın başı kopmuştu. Bu, Uhud Savaşı'nda mü'minlerin maruz kaldıkları musibete delâlet ediyormuş. Sonra kılıncımı tekrar salladım. Bu sefer, eskisinden daha iyi bir hal aldı. Bu da, Cenab-ı Hakk'ın fetih ve Müslümanların biraraya gelmeleri nev'inden lutfettiği nimetlerine delâlet etti. O aynı rüyamda sığırlar ve Allah'ın (verdiği başka) hayrını gördüm. Sığırlar Uhud gününde mü'minlerden bir

cemaate çıktı, (gördüğüm başka) hayır da Allah'ın Bedir'den sonra (nasib ettiği fetihlerin) hayrı ve bize Rabbimizin lutfettiği (Bedru'l-Mev'id) sıdkının sevabı olarak çıktı." [Buhari, Ta'bir 39, 44, Menakıb 25, Meğazî 9, 26, Menâkıbu'l-Ensâr 45; Müslim, Rü'ya 20, (2272).]

11. Hz. Enes (radıyallahu anh) anlatıyor: "Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm)'in şöyle söylediğini işittim:"Ben bu gece, rü'yamda, kendimi Ukbe İbnu Râfi'in evinde imişim gördüm. Orada bana İbnu Tâb denen cinsten taze hurma getirildi. Ben bu rüyayı şöyle te'vil ettim: "Yükselme dünyada bizimdir, âhirette de hayırlı âkibet bizimdir, dinimiz de tamamlanmıştır." [Müslim, Rü'ya 18, (2270); Ebu Dâvud, Edeb 96, (5026).]

12. İbnu Ömer (radıyallahu anhümâ) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) şöyle demişti: "Ben (rüyamda), saçları karma karışık siyah bir kadının Medine'den çıkıp Mehyea'ya indiğini gördüm. Burası Cuhfe'dir. Ben bunu, Medine'deki vebanın oraya nakledilmesine yordum." [Buhârî, Ta'bir 41, 42, 43; Tirmizî, Rü'ya 10, (2291).]

13. İbnu Ömer (radıyallahu anhümâ) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) zamanında kişi, bir rüya görecektir olsa onu aleyhissalâtu vesselâm efendimize anlatırdı. O sıralarda ben genç, bekâr bir delikanlıydım, mescidde yatıp kalkıyordum. Bir gün rüyamda, iki meleğin beni yakalayıp cehennem kenarına kadar getirdiklerini gördüm. Cehennem kuyu çemberi gibi çemberlenmişti. Keza (kova takılan) kuyu direği gibi iki de direği vardı. Cehennemde bazı insanlar vardı ki onları tanıdım. Hemen istiâzeye başlayıp üç kere: "Ateşten Allah'a sığınırım" dedim. Derken beni getiren iki meleği üçüncü bir melek karşılayıp, bana: "Niye korkuyorsun? (korkma)" dedi. Ben bu rüyayı kızkardeşim Hafsa (radıyallahu anhâ)'ya anlattım. Hafsa da Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm)'a anlatmış. Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm): "- Abdullah ne iyi insan, keşke bir de gece namazı kılsa!" demiş. Sâlim der ki: "Abdullah bundan sonra geceleri pek az uyur oldu!" [Buhârî, Ta'bir, 35, 36, Salât 58, Teheccüt 2, Fedâilu'l-Ashâb 19; Müslim, Fedâilu's-Sahâbe 140, (2479).]

14. Yahya b. Said'den: Halid b. Velid, Rasulullah (sav)'a: "Rüyamda korkuyorum." dedi. Rasulullah (sav)'de: "Şunları oku buyurdu: Eûzu bi kelimâtillâhi't-tâmmeti min gazabihi ve ikâbihi ve şerri ibâdihi ve min hemezâti's-şeyâtîni ve en yahzurûn "Allah'ın gazabından, azabından, kullarının kötülüklerinden, şeytanların vesvesesinden ve benimle beraber bulunup bana zarar vermelerinden Allah'ın noksanlıktan uzak, tam ve üstün kelimelerine sığınırım." (Muvatta, Şa'r, 9).

15. Ebu Bekre (radıyallahu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) bir gün:"- Sizden bir rüya gören var mı?" diye sual buyurdular. Cemaatten bir adam:"- Evet ben (şöyle

RÜYA KONULU KIRK HADİS DERLEMESİ

bir rüya gördüm): Sanki gökten inmiş bir terazi vardı. Siz ve Ebu Bekir tartıldınız. Sen, Ebu Bekir'den ağır geldin. Ebu Bekir'le Ömer de tartıldılar. Ebu Bekir ağır geldi. Sonra Ömer'le Osman tartıldılar. Ömer ağır bastı. Sonra terazi kaldırıldı" dedi. (Adam sözünü bitirince) Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm)'ın mübarek yüzlerinde memnuniyetsizlik gördük." [Ebu Dâvud, Sünnet 9, (4634), Tirmizî, Rüya 10, (2288).]

16. İbnu Abbas (radıyallahu anhümâ) anlatıyor: "Bir adam Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm)'a gelerek şu rüyayı anlattı: "Bu gece rüyamda buluta benzer bir şey gördüm, ondan yağ ve bal yağıyordu. İnsanlar da ellerini açıp bu yağmurdan almaya çalışıyorlardı. Azıcık alan da vardı, çokça alabilen de. Derken arzdan semaya kadar uzanan bir ip gördüm. Siz o ipe yapışıp çıktınız. Sizden sonra birisi ona tutunup o da çıktı. Sonra bir diğeri yükseldi, sonra bir diğeri daha ipe tutundu, ama ip koptu. Ancak onun için ipi eklediler, o da yükseldi." Hz. Ebu Bekir (radıyallahu anh) atılarak: "- Ey Allah'ın Resûlü, Annem babam sana kurban olsun, müsâade buyursanız ben yorayım!" "- Pekala, yor!" dedi. Hz. Ebu Bekir şunları söyledi: "- O bulutumsu gölgelik, İslâm bulutudur. Ondan yağın bal ve yağ Kur'ândır. Kur'ân'ın (bal gibi) halâveti ve (yağ gibi) yumuşaklığıdır. İnsanların bundan avuç avuç almaları Kur'ân'dan kiminin çok, kiminin az miktarda istifadeleridir. Arzdan semaya inen ip ise, senin getirdiğin hakikattir. Sen buna yapışmışsın, Allah o sebeple seni yüceltecektir. Senden sonra bir adam daha ona yapışacak ve onunla yücecek, ondan sonra biri daha ona yapışıp o da yücecek. Ondan sonra biri daha yapışır, fakat ip kopar, ancak onun için ip ulanır o da yapışıp yükselir. Ey Allah'ın Rasûlü, annem babam sana fedâ olsun, doğru te'vil edip etmediğimi haber ver! Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) şu cevabı verdi: "- Bazı te'vilinde isabet ettin, bazı te'vilinde de hata ettin." "- Öyleyse, Allah'a kasem olsun, hatalarımı söyleyeceksin!" "- Hayır, dedi, Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) yemin verme!" [Buharî, Ta'bir 11,47; Müslim, Rü'ya 17, (2269); Tirmizî, Rü'ya 10, (2294); Ebu Dâvud, Sünnet 9, (4632); İbnu Mâce, Rü'ya 10, (3918).]

17.Hz. Aişe (radıyallahu anhâ) anlatıyor: "Rüyamda hücreme üç ayın düştüğünü gördüm. Rüyamı babam Ebu Bekir (radıyallahu anh)'e anlattım. Sükût etti, cevap vermedi. Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) vefat edip de odama defnedilince Ebu Bekir:"- İşte (rüyanda gördüğün) üç aydan biri ve en hayırlısı!"dedi." [Muvatta, Cenâiz 10, (1, 232).]

18.Yine Hz. Aişe anlatıyor: "Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm)'e Varaka İbnu Nevfel hakkında soruldu. Hz. Hatice (radıyallahu anhâ): "- O seni tasdik etti ve sen peygamberliğini izhar etmeden önce vefat etti" dedi. Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) şu cevabı verdi: "- O bana rüyada gösterildi. Üzerinde beyaz bir elbise vardı. Şayet cehennemlik olsaydı, beyaz renkli olmayan bir elbise içerisinde olması gerekirdi." [Tirmizî, Rü'ya 10, (2289).]

19. Hz. Câbir (radıyallahu anh) anlatıyor: "Bir bedevî Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm)'e gelip:"- Rüyamda başımın kesildiğini, kendimin de onun peşine düştüğünü gördüm" dedi. Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) adamı azarlayıp: "- Sakın ha! Şeytanın, rüyanda seninle eğlenmesini kimseye anlatma!" dedi. [Müslim, Rû'ya 12, (2268).]

20. Ümmü'l-Alâ el-Ensâriyye (radıyallahu anhâ) anlatıyor: "- Muharcirler geldiği zaman (kur'a çekildi), bize Osman İbnu Maz'un'un ağırlanması çıktı. (Onu evimize yerleştirdik.) Hemen hastalandı. Tedavisi ile meşgul olduk. (Şifa bulamadı), vefat etti. Osman (radıyallahu anh)'ı rüyamda gördüm, akan bir çeşmesi vardı. Düşümü Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm)'e anlattım. Bana: "- Bu onun amelidir, onun için akıyor" dedi. (Buharî, Tabîr 13, 37, Cenâiz 3, Şahâdât 30)

21. Ebû Saîd el-Hudrî (R), Peygamber(sav)'den şöyle buyururken işitmiştir: "Sizden biriniz sevdiği bir rüyâ görürse, bilsin ki o muhakkak Allah tarafmdandır. Rüyâ sahibi bu rüyası üzerine Allah'a hamdetsin ve başkasına da söylesin. Buna aykırı hoşlanmadığı bir rüyâ gördüğünde de muhakkak ki bu rüyâ da şeytândandır. Bu hâlde de rüyâ sahibi, rüyânın şerrinden Allah 'a sığınsın ve rüyasını kimseye söylemesin. Bu suretle o rüyâ, sahibine zarar vermez" (Darimi, 2148)

22. Ebû Hureyre (R) şöyle demiştir: Peygamber (S): "Bana kelâm anahtarları -veya kilidleri, hazîneleri- verildi. Ben korku salmak suretiyle yardım olundum. Bir de ben dün gece uyuduğum sırada, bana Yer'deki hazînelerin anahtarları getirildi de benim iki avucumun içine konuldu" buyurdu. (Sonra) Ebû Hureyre: Rasûlullah (bu hazînelerden hiçbirisine nail olmadan) gitti. Şimdi bu hazîneleri yerlerinden sizler çıkarırsınız! demiştir. (Buhari, Rûya Kitabı, 17)

23. Bize Abdullah ibn Mesleme, Mâlik'ten; o da Nâfi'den: o da Abdullah ibn Ömer(ra)'den tahdîs etti ki, Rasûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: "Ben bu gece rüyâmda kendimi Ka'be'nin yanında buldum. Ve ben orada esmer bir adam gördüm ki, o görmekte olduğun esmer erkeklerin en güzeli idi, onun kulak memelerine geçmiş bir saçı vardı ki, o da görmekte olduğun saçların en güzeli nev'inden olup, bunları taramış idi. Ve bu saçlar su damlatıyordu. Bu zât iki adam üzerine -yâhud: İki adamın omuzları üzerine- dayanarak Ka'be'yi tavaf ediyordu. Ben:-Bu kimdir? diye sordum. -Bu, Meryem 'in oğlu Mesih 'tir, denildi. Bu sırada ben, düz değil çok kıvrıkcık saçlı, sağ gözü sakat, sanki salkımındaki emsalinden dışarı çıkmış iri bir üzüm tanesi gibi olan bir adamla karşılaştım. Ben -Bu kimdir? diye sordum. Bana:- Deccâl Mesih'tir, denildi".(Buhari, Rûya Kitabı, 18)

RÜYA KONULU KIRK HADİS DERLEMESİ

24. Bize Mâlik, İshâk ibn Abdillâh ibn Ebî Talha'dan haber verdi ki, o da Enes ibn Mâlik(ra)'ten şöyle derken işitmiştir: Rasûlullah (sav), Mılhân kızı Ümmü Harâm'ın ziyaretine gidip yanına girerdi. Ümmü Haram, Ubâde ibnu's-Sâmit'in nikâhı altında idi. Bir gün Rasûlullah yine ziyaretine geldi. O da Rasûlullah'a yemek yedirdi ve başını taradı. Sonra Rasûlullah bir müddet uyudu. Sonra gülümseyerek uyandı. Ümmü Haram dedi ki: Ben: Yâ Rasûlallah! Seni ne güldürüyor? diye sordum. Rasûlullah: Rüyâmda bana ümmetimden bir kısım mücâhidlerin şu deniz ortasında, tahtlar üzerindeki hükümdarlar hâlinde -yâhud: tahtlar üzerine kurulmuş hükümdarlar misâli- gemilere binerek Allah yolunda deniz harbine gittikleri gösterildi de ona gülüyorum!" buyurdu. Şekk ile söyleyen, râvî İshâk'tır. Ümmü Haram dedi ki: Ben: Yâ Rasûlallah! Beni de o deniz gazilerinden kılması için Allah'a duâ ediver! diye rica ettim. Rasûlullah da ona duâ buyurdu. Sonra Rasûlullah başını yastığa koydu. (Bir müddet daha uyudu.) Sonra yine gülümseyerek uyandı. Bunun üzerine yine ben: Yâ Rasûlallah, Seni ne güldürüyor? diye sordum. Rasûlullah bu defada da önce dediği gibi: "Bana yine ümmetimden bir kısım mücâhidlerin hükümdarların tahtlarına kuruldukları gibi (kara naklieleri üzerinde debdebeli büyük bir kuvvetle) Allah uğrunda gazaya gittikleri gösterildi" buyurdu. Ümmü Haram dedi ki: Ben: Yâ Rasûlallah! Beni de onlardan kılması için Allah'a duâ ediver! dedim. Rasûlullah: "(Hayır!) Sen önceki (deniz) gâzilerindensin!" buyurdu. (Enes ibn Mâlik dedi ki:) Ümmü Haram, Muâviye ibn Ebî Sufyân'ın Şam Valiliği zamanında, deniz gazasında gemiye binmişti, fakat denizden karaya çıktıkları zaman Ümmü Haram, bindirildiği katırdan düştü de Allah yolunda şehîd oldu. (Buhari, Rûya Kitabı, 20)

25. İbn Umer (R) şöyle demiştir: Ben Rasûlullah (sav)'den işittim: "Uykuda iken bana bir kadeh süt getirildi. Ondan o kadar içtim ki, kanıklık eserlerinin tâ tırnaklarımdan sızdığını hâlâ duyuyorum. İçtikten sonra artığımı (Ömer ibnu'l-Hattâb'a) verdim" buyuruyordu. Sahâbîler: Yâ Rasûlallah! Bunu ne ile te'vîl ettin? diye sordular. "İlim ile" cevâbını verdi. (Buhari, Rûya Kitabı, 24)

26. Ebû Saîd el-Hudrî (R) şöyle demiştir: Ben Rasûlullah(S)'tan işittim: "Ben uyuduğum sırada insanlar bana arz olunuyorlardı. Üstlerinde gömlekler vardı. Bu gömleklerin kimi memelere varıyor, kimi bundan daha kısa idi. Ömer ibnu'l-Hattâb da bana arz olundu. Onun üstünde (eteklerini yerde) sürüdüğü bir gömlek vardı" buyuruyordu. Sahâbîler: Yâ Rasûlallah, bunu ne ile te'vîl ettin? diye sordular. Rasûlullah: "Dîn ile (te'vîl ettim)" diye cevâb verdi. (Buhari, Rûya Kitabı, 27)

27. Muhammed ibn Şîrîn dedi ki: Kays ibnu Abbâd şöyle dedi: Ben bir halkada bulundum ki, orada Sa'd ibn Mâlik ile İbnu Ömer de vardı. Derken Abdullah ibn Selâm uğradı. Oradakiler:

Bu cennet ehlinden olan bir adamdır! dediler. Ben de ona: Buradakiler senin hakkında şunu, şunu söylediler, dedim. Abdullah ibn Selâm: Subhânallah! Onlara, hakkında kendileri için bir ilim mevcûd olmayan bir sözü söylemeleri uygun olmaz. Ben sâdece şöyle bir rüyâ görmüştüm: Sanki yemyeşil bir bahçenin içine konulmuş bir sırık vardı. Bu sırık orada dikilmişti. Bu sırığın başında da bir kulp vardı. Bu sırığın aşağısında da bir mınsaf vardı - "Mınsaf", "Vasîf" (yânî "Hizmetçi") demektir-. Bana: Bu sırığa çık! denildi. Ben çıktım ve hattâ tepedeki kulpu elime aldım. Nihayet bu rüyâmı Rasûlullah'a arzettim. Rasûlullah (sav): "Abdullah, bu en sağlam kulpu tutmuş olarak vefat eder" buyurdu. (Buhari, Rûya Kitabı, 28)

28. Bize Hişâm, babası Urve'den haber verdi ki, Âişe (ra) şöyle demiştir: Rasûlullah (sav) şöyle buyurdu: "Ben seninle evlenmeden önce sen bana rüyâda iki kerre gösterildin: Ben meleği, ipekten bir kumaş parçası üzerinde senin suretini taşıyor gördüm. Ben ona: Bu kumaş parçasını aç! dedim. Melek onu açtı, bir de baktım ki, o sen idin. Ben: Eğer bu rüyâ Allah tarafından ise Allah bunu infaz eder! dedim. Sonra melek, seni bir ipek parçası üzerinde taşıırken, ikinci defa bana gösterildin. Ben ona: Bu parçayı aç! dedim. O da açtı; bir de baktım ki, o suret sen idin. Bunun üzerine ben: Eğer bu rüyâ Allah tarafından gösterilmiş ise, Allah bunu infaz eder, dedi."(Buhari, Rûya Kitabı, 30)

29. İbn Şihâb'dan (o, şöyle demiştir): Bana Saîd ibnu'l- Müseyyeb haber verdi ki, Ebû Hureyre (ra) şöyle demiştir: Ben Rasûlullah (sav)'den işittim, şöyle buyuruyordu: "Ben cevâmi'u'l-kelim ile gönderildim. Ben (bir aylık mesafedeki düşman gönüllerine) korku salmak suretiyle yardım olundum. Bir de ben uyuduğum sırada, bana yer'in hazînelerinin anahtarları getirildi de benim elime konuldu". Muhammed (ibnu'z-Zuhrî) şöyle demiştir: Ve bize şöyle baliğ oldu ki, "Cevâmi'u'l-kelim" şudur: Allah Taâlâ, Peygamber'den önceki kitâblarda bir iş hakkında, iki iş hakkında veya bunun benzeri hakkında yazılmakta olan birçok şeyleri onun içine toplar birleştirir." (Buhari, Rûya Kitabı, 31)

30. İbn Ömer (ra) şöyle demiştir: Ben rüyâda şöyle gördüm: Sanki elimde ipekten bir kumaş parçası vardı, bununla cennette hangi mekâna doğru işaret edersem, o beni muhakkak oraya doğru uçuruyordu. Ben bu rüyâmı Hafsa'ya anlattım. Hafsa da bunu Hz. Peygamber(sav)'e arzetti. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sav): "Şübhesiz senin bu kardeşin ne iyi bir adamdır - yâhud: Şübhesiz Abdullah ne iyi bir adamdır-!" buyurmuştur." (Buhari, Rûya Kitabı, 33)

31. Bize Nâfi' tahdîs etti ki, ona da İbn Ömer (R) tahdîs edip şöyle demiştir: Rasûlullah (sav) şöyle buyurdu: "Ben bir kuyu üzerinde bulunup ondan (kova ile) su çıkarmakta olduğum sırada birden yanıma Ebû Bekr ile Ömer geldi. Akabinde Ebû Bekr kovayı aldı da bir yâhud iki dolu

RÜYA KONULU KIRK HADİS DERLEMESİ

kova su çekti. Fakat onun su çekişinde bir za'f ve güçlük vardı. Allah Ebû Bekr'i mağfiret etsin. Sonra kovayı Ebû Bekr'in elinden Ömer ibnu'l-Hattâb aldı. Ve o alınca bu kova Ömer'in elinde büyük bir kovaya dönüştü. Ben, insanlar içinde Ömer'in gördüğü işi işleyebilecek kuvvette kuvvetti ve kâmil bir kişi göremedim. En sonu insanlar o meydanı develerin sulak ve eylek yeri edindiler" (Buhari, Rüya Kitabı, 36)

32. İbn Şihâb şöyle demiştir: Bana Saîd ibnu'l-Müseyyeb huzurunda bulunduğumuz sırada, O bize şöyle buyurdu: "Ben bir kerre uyurken kendimi cennette gördüm. O sırada bir kadın gördüm ki, o bir köşkün yanında abdest almakta idi. (Yanımdaki meleklerle): Bu köşk kimindir? diye sordum. Onlar: Bu Ömer ibnu'l-Hattâb içindir, dediler. (Oraya girmek istedim, fakat) Ömer'in kıskançlığını hatırladım da hemen yüzümü arkama çevirdim". Ebû Hureyre: Ömer ibnu'l-Hattâb (sevincinden) ağladı da, sonra: Babam anam Sana feda olsun yâ Rasûlallah; ben Sana karşı mı kıskançlık edeceğim! dedi." (Buhari, Rüya Kitabı, 40)

33. Bize Sufyân ibn Uyeyne, Eyyûb'dan; o da İkrime'den; o da İbn Abbâs (ra)'tan tahdîs etti ki, Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur: "Her kim görmediği bir rüyayı gördüm diye iddia ve ısrar ederse (kıyamet gününde) ona iki şair (=arpa) dönesinin birbirine düğümlemesi teklif ve hiçbir zaman yapamayacağı bu işle azâb olunur. Her kim de bir cemiyetin duyulmasını istemedikleri yâhud bundan kaçındıkları bir haberini işitmeye çalışırsa, onun iki kulağına kıyamet gününde kurşun dökülür. Her kim de (hayât sahibi) bir suret resmederse, ona da: Haydi buna rûh üfle (can ver) diye teklif olunarak azâb olunur. Hâlbuki o, hayât vermek kudretini hâiz değildir".(Buhari, Rüya Kitabı, 55)

34. Bize Şu'be tahdîs etti ki, Abdu Rabbih ibn Saîd şöyle demiştir: Ben Ebû Seleme'den işittim, şöyle diyordu: And olsun ki, ben rüyâ görürdüm de bu rüyâ beni hasta yapardı. Nihayet Ebû Katâde'den işittim, şöyle diyordu. Ben de rüyâ görürdüm de, gördüğüm rüyâ beni hastalandırır idi. Nihayet Peygamber(sav)'den işittim, O şöyle buyuruyordu: "Güzel rüyâ Allah tarafındandır. Sizden herhangi biriniz sevmekte olduğu birşey gördüğü zaman bunu, kendisini seven kimselerden başkasına anlatmasın. Hoşlanmayacağı birşey gördüğü zaman ise, bu rüyânın şerrinden ve şeytânın şerrinden ("Eûzu billahi mine'ş-şeytânir-racîm" diyerek) Allah'a sığınsın ve sol tarafına üç defa tüfleşin ve sakın bu kötü rüyasını kimseye söylemesin. Çünkü bu suretle o çirkin rüyâ kendisine zarar veremez".(Buhari, Rüya Kitabı, 58)

35. "Sizin en doğru rüya görenleriniz, en doğru söyleyenlerinizdir." Müslim, Rü'yâ 6.

36. Rüya üç (çeşittir): Güzel rüya Allah'tan bir müjdedir. (Bir çeşit) rüya şeytandan (kaynaklanan) bir hüznündür. (Diğer bir çeşit) rüya ise insanın (şuur altından) kendisine

anlattığı şeylerden (kaynaklanır). Binaenaleyh, biriniz hoşlanmadığı (bir rüya) gördüğünde onu anlatmasın ve kalkıp namaz kılsın!”(Darimi, Rü’ya, 6)

37.Ebû Hüreyre (r.a.) rivayet ediyor: Rüya bir âlimden veya hayır tavsiye edenden başkasına anlatılmaz. (Tirmizi Rüya: 7; Dârimî, Rüya; 10).

38."Sizden biriniz bir iş yapmayı tasarladığı zaman, farzdan başka iki rekat namaz kılsın, sonra şöyle desin: 'Allah'ım! Ben, senin ilmin gereğince senden hayır istiyorum ve senin kudretinle senden kuvvet istiyorum. Senin büyük fazlından diliyorum: çünkü senin gücün her şey'e yeter, benim gücüm yetmez. Sen her şeyi bilirsin, ben bilmem ve sen bütün gaybları kemal üzere bilensin. Allah'ım !Eğer bu (düşündüğüm....) iş, dinim hakkında, yaşayışım ve işimin akıbeti hakkında hayırlıysa, onu bana kolaylaştır, sonra bu işte bana bereket ver. Yok eğer bu iş benim dinim için, yaşayışım için, işimin akıbeti için kötüyse, onu benden çevir, beni de ondan çevir. Hayır nerde ise onu bana takdir buyur, sonra beni ona razı kıl' "

39- Urve b. Zübeyr'den: Ümmü Süleym, Rasulullah (sav)'a: “Kadınlar da erkekler gibi rüyalarında ihtilam olduklarını görüyorlar, gusletmeleri gerekir mi?” deyince, Rasulullah (sav): “Evet, gusletsin” buyurdu. Bunun üzerine Hz. Aişe, Ümmü Süleym'e: “Ne diyorsun, kadın hiç onu (menisini) görebilir mi?” dedi. Rasulullah (sav) da Hz. Aişe'ye: “Allah hayrını versin (o zaman) çocuk anasına nasıl benziyor?” buyurdu. Muvatta, Taharet, 84; Müslim, Hayz, 7/3

40- Abdullah b. Ömer (ra)'den: Ashabtan bazılarında rüyalarında Kadir gecesi, Ramazan'ın yirmiyedinci gecesi olarak gösterildi. Bunun üzerine Rasulullah (sav): “Yirmi yedinci gece gördüğünüz rüyayı ben de gördüm. Kadir gecesini arayan Ramazan'ın yirmi yedinci gecesinde arasın.” Buyurdu. Muvatta, İtikaf, 14; Buhari, Leyletü'l-kadr, 2; Müslim, Siyam, 40/205.

Kaynaklar

Buhari, Leyletü'l-kadr, 2; Ta'bir 26...

Dârimî, Rüya; 10...

Ebu Davud, Edeb 88...

Ekinci, Ekrem Buğra İslam Hukuku, İstanbul 2006.

Kandemir, M. Yaşar “Kırk Hadis” maddesi, TDV İslam Ansiklopedisi, c. 25, s. 467.

Muvatta, Cenâiz 10, (1, 232)...

Müslim, Hayz, 7/3; Siyam, 40/205...

Tirmizi Rüya: 7...